

Dojemný príbeh o priateľstve a ceste,
ktorú si vyberá každý sám

Ciara Geraghty

Pravidlá cesty



Ciara Geraghty

*Pravidlá
cesty*

Preložila Andrea Vargovčíková

IKAR

Ciara Geraghty
THE RULES OF THE ROAD

Copyright © 2019 Ciara Geraghty
Translation © 2023 by Andrea Vargovčíková
Translated under licence from HarperCollins Publishers Ltd.
Cover design © 2023 by Lenka Ladňáková
Slovak edition © 2023 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-8992-5

*Venujem mame Brede, ktorá mi dala korene,
aby som rástla, a krídla, aby som lietala.*

NAZNAČ SVOJ ZÁMER.

Iris Armstrongovej niet.

To znamená, že nie je tam, kde by mala byť. Nechcem sa o ňu strachovať. Napokon, Iris je dospelá a dokáže sa o seba postarať lepšie ako mnohé iné ženy.

Priznávam sa, som bojko. Len sa opýtajte mojich dcér. A manžela. Povedia vám, že sa bojím aj toho, že nemám na strach dôvod. Samozrejme, prehánali by, no je pravda, že keby som sa nemala o čo báť, nadobudla by som dojem, že som určite niečo prehliadla.

Iris je typ ženy, ktorá vám najprv povie, čo zamýšľa, a až potom to urobí. Dnes má narodeniny. Päťdesiate ôsme.

„Ľudia vnímajú narodeniny ako príležitosť povedať ženám, že na svoj vek vyzerajú skvele,“ povedala mi Iris, keď som navrhla, že by sme ich mali osláviť.

Lenže Iris naozaj vyzerá na svoj vek skvele. Pochopiteľne, to jej nepoviem. Iba: „Aj tak by sme ich mali osláviť.“

„Oslávim ich pozíciou labute. Alebo psom hlavou dolu. Prosto niečím živočíšnym,“ namietla Iris. Vraj sa zapísala na jogový pobyt.

„Ty predsa neznášš jogu,“ začudovala som sa.

„A ja že budeš od radosti bez seba. V jednom kuse do mňa hudieš, ako joga prospieva ľuďom so sklerózou multiplex.“

Dnes plánujem navštíviť otca a zavolať do Wicklow, kam šla Iris na jogový pobyt, že jej priveziem narodeninovú tortu. Nech vedia, že má narodeniny. Iris z toho nechce robiť haló, no podľa mňa sa narodeniny nezaobídu bez torty.

Dorazím do zariadenia pre seniorov Sunnyside a zbadám otca sedieť na recepcii v spoločnosti jedného z manažérov. Vedľa kresla stojí starý kufor, na rohoch trochu obitý, no stále funkčný.

Týždeň, povedal manažér. Tak dlho potrvá deratizácia. Musia sa zbaviť hávede, čím zrejme myslí potkany. Keby išlo iba o myši, povedal by myši, nie?

Otec žije v zariadení pre seniorov prelezenom potkanmi. Čas tu trávi vyfarbovaním priestoru medzi dvoma čiarami na papieri, prehrávaním v bingu, spievaním a čakaním na moju matku, až sa vráti z nákupov.

„Ak si to želáte, môžem vášho otca presunúť do jedného z našich ďalších zariadení,“ navrhne manažér.

„Nie, vezmem ho k sebe,“ zamietnem. Aspoň to môžem urobiť. Nahovárala som si, že sa dokážem oňho postarať sama, tak ako to roky robila mama. Nahovárala som si, že to zvládnem. Vydržala som to pol roka. Potom som ho musela dať do Sunnyside.

Vložila som otcov kufor do batožinového priestoru auta k narodeninovej torte. Poliala som ju polevou modrou ako more, skaly som urobila sivé a k nim som položila marcipánovú figúrku, ktorá mala predstavovať Iris, ako pláva

v High Rocku. Robila to každý deň v roku. Dokonca aj v novembri. Ba aj vo februári. Pláva, akoby bol júl. Každý deň. Hádam sa jej torta bude páčiť. Trvalo mi celú večnosť, kým som ju dokončila. Oveľa dlhšie, ako písali v kuchárskej knihe. Brendan vraví, že preto, lebo všetko robím priveľmi dôkladne. Torta však nevyzerá, akoby ju urobil niekto priveľmi dôkladný. Nebezpečne sa nakláňa na jeden bok, akoby bola dlho vystavená nepriazni počasia.

Zapnem otcovi bezpečnostný pás.

„Kde je mama?“ spýta sa.

„Čoskoro sa vráti z obchodu,“ odvetím. Už mu nehovorím, že nežije. Zakaždým ho to sklúči. Smútok na jeho tvári je taký čerstvý a živý, že sa prenáša aj na mňa. Musím sa odvrátiť, zavrieť oči a zaryť si nechty do dlane.

Nasadnem do auta a naštartujem.

„Naznač svoj zámer,“ odrapoce otec automaticky ako vždy, keď recituje pravidlá cestnej premávky. Pamätá si ich všetky. Isto sú v mozgu aj miesta, na ktoré je demencia prikrátka.

Naznačím zámer, ako chcel. Kým naštartujem, ešte zavolám do Willow.

Iris tam vraj nie je.

Ani tam nedorazila.

Recepčná mi oznámi pokojným tónom človeka, ktorý praktizuje jogu každý deň, že v záznamoch nemajú nijaké údaje o Iris Armstrongovej.

Iris mi povedala, aby som jej tento týždeň nevolala. Bu-
de mať vypnutý mobil.

Aj tak jej zavolám.

Mobil je vypnutý.

Vyberiem sa do Irisinho domčeka na Feltrim Road. Závesy na oknách sú zatahnuté. Dom vyzerá presne tak, ako by mal, ako dom ženy, ktorá sa vyparila. Zabočím na príjazdovú cestu, na ktorej kedysi stával jej staručký Jaguar. Zrak sa jej vrátil krátko po nehode, jediné trvalé poškodenie tak ostalo na lampe, do ktorej Iris vrazila. Lekár však nemohol zaručiť, že sa to nestane znova. Iris vraví, že auto jej nechýba, no aj tak ma požiadala, aby som novému majiteľovi odovzdala kľúče ja. Vyhovorila sa na neodkladné stretnutie.

„Je to len auto,“ vyhlásila, „a ten taxikár vyzerá ako David Craig. Počas sexu zbytočne netára a všetky bočné uličky v meste pozná ako svoju dlaň.“

„Zdržím sa len minútku, oci,“ poviem otcovi a vystúpim z auta.

„Máš čas, miláčik,“ odvetí. Nikdy ma tak nevolal.

Tráve v predzáhradke nedávne kosenie prospelo. Zastanem pri vchodových dverách a zazvoním. Nik neatvára. Nazriem do záhrady. Je máj a čerešňa bohato kvitne. Halúžky, ktoré boli ešte minulý týždeň samý puk, sú už obsypané bledoružovými kvetmi. Ich jemná krása pôsobí odzbrojujúco, no aj smutne. O necelý týždeň zletia lupienky na trávu a pokryjú ju ako vlhké hnedasté konfety na dvore pri kostole dávno po tom, čo nevesta a ženích odišli.

Zaklopem na dvere, hoci som si takmer istá, že Iris nie je doma.

Kam sa podela?

Zavolám do Alzheimerovej spoločnosti a požiadam ich, aby ma prepojili do Irisinej kancelárie, no recepčná mi oznámi to, čo už viem. Iris si vzala týždeň dovolenky.

„To ste vy, Terry?“ opýta sa zmätene. Isto rozmýšľa, ako je možné, že o tom neviem.

„Ehm, áno, Rita, prepáčte, netrápte sa tým. Úplne mi to vyfučalo z hlavy.“

Náhle ma premkne predtucha, že Iris je predsa len doma. A spadla. Určite je to tak. Spadla zo schodov a leží pod nimi v bezvedomí. Možno už poriadne dlho. Celé dni. Strach ma vyburcuje konať. Vždy to tak nie je. Niekedy onemiem. Alebo sa nedokážem pohnúť. Dvere do bočného priechodu pri dome sú zamknuté, a tak k nim pritiahnem smetný kôš na kolieskach a vyštverám sa naň. Ľudia sa nazdávajú, že vysoká postava je výhoda, lenže ja som tú svoju – meriam bezmála meter osemdesiat – nikdy za výhodu nepokladala. Skrátka a dobre, som privysoká na to, aby som kľáčala na vekú smetného koša. Som samá ruka, lakte a kolená. Je ťažké rozhodovať sa, kam ktorú končatinu položiť.

Zachytím sa vrchnej časti dvier, s námahou sa vytiahnem nahor, oškriem si koleno o stenu a na okamih zaváham, potom sa spustím čo najnižšie a pristanem za dverami ako vrece zemiakov. Mala by som popracovať na kondícii. Dievčatá ma ustavične nabádajú, aby som šla tam alebo onam. Plávať alebo behať, alebo cvičiť pilates. *Vystrč konečne nos z domu. Rob voľačo.*

Kôlna v záhrade za Irisiným domom je takmer prázdna. Na jednej stene visí záhradnícke náčinie, hadica leží úhľadne zmotaná v kúte a poloprázdne plechovky farby – už roky zapečatené hrdzou – zmizli. Pravdaže, sama som jej poradila, aby sa ich zbavila, zvyšujú predsa riziko požiaru. Aj tak nemôžem uveriť, že ma naozaj poslúchla.

Z okienka na štítovej stene kôlne dokonca omietla pavučiny. Vidím cezeň štvorec bledomodrej oblohy.

Rezervný kľúč je ukrytý pod prevráteným kvetináčom v kôlni, hoci som ju vystríhala, že je to riskantné a ne-dbanlivé.

Vrátim sa na príjazdovú cestu a skontrolujem otca. Stále sedí v aute a spieva si spolu s Frankom Sinatrom z cédečka, ktoré som mu pustila. Nôti si *Strangers in the Night*.

Odomknem vchodové dvere. Zdá sa, že dom je prázdny. Vládne tu pokoj.

„Iris?“ V tichu zaznie moje zvolanie prihlasno, výdychom rozvírim prachové smietky, ktoré krúžia v nehybnom vzduchu.

Pustím sa po chodbe do kuchyne. Steny sú ovešané čiernobielymi fotografiami v drevených rámoch. Na každej je nejaký človek, väčšinou starší. Každý prešiel Alzheimerovou spoločnosťou a Iris ich vždy požiadala o fotografiu.

Fotografia môjho otca visí na konci chodby. V očiach má iskru, ktorá je možno odrazom slnečného svetla prechádzajúceho cez vchodové dvere. Jemné črty tváre orámovanej úhľadnou prilbou bielych vlasov, vtedy hustejších, stále prezrádzajú niekdajšiu krásu.

Vyzerá šťastný. Ba viac než to. Akoby mal celkom jasnú myseľ.

„Iris?“

Kuchynské dvere zastonú, keď ich otvorím. Stačilo by namazať pánty.

Vonia to tu chémiou, po citróne. Aj keby som to nevedela, hneď by mi zišiel na um čistiaci prostriedok. Povrchy sú čisté a prázdne. Rovnako ako kuchynský stôl, na ktorý

si Iris ustavične rozkladá knihy, papiere, niekedy aj obsah kabelky, ak v nej niečo hľadá. Stôl je masívny, dubový. Už veľa rás som za ním jedla a jeho surový povrch som asi ešte nevidela. Mal by sa vyšmirglovať a nalakovať.

V obývačke sú záclony zatiahnuté a vankúše na pohovke vyzerajú, akoby ich niekto natriasol len nedávno. U mňa doma by to nebolo nič pozoruhodné, no u Iris to bije do očí. Iris svoju pohovku zbožňuje. Niekedy na nej dokonca spí. Viem to, lebo som sa u nej raz nečakane zastavila skoro ráno. Iris je jediný človek na svete, ku ktorému zájdem aj bez ohlásenia. Hneď dala variť vodu na kávu. Otec mal vtedy za sebou prvý týždeň v zariadení pre seniorov.

Keď si všimla, ako si prezerám prikrývky a vankúše na pohovke, priznala sa, že na nej zaspala, keď pozerala *Exorcistu*.

No pochybujem, že to bol ten pravý dôvod. Podľa mňa to súvisí skôr so schodmi. Niekedy ju v práci vidím, ako zdoláva schodisko s barlami. Teda palicami, ako ich volá. Nerada čaká na výťah. Vystupuje po schodoch, akoby to bola pre ňu malina. Ibaže nie je, však?

Navyše kto by zaspal pri pozeraní *Exorcistu*?

„Iris?“ Vo vlastnom hlase počujem paniku. Niežeby bolo niečo nesprávne. Alebo by niečo nesedelo.

Lenže nesedí. Niečo tu naozaj nehrá. Všetko je preč.

Vyjdem na poschodie. Na stene visia ďalšie fotografie, dvere do izieb sú zavreté. Zaklopem na Irisinu spálňu. „Iris?“ Bez odpovede. Otvorím dvere. V izbe je tma. Rozoznávam obrysy postele, a keď sa mi oči prispôbia slabému svetlu, vidím, že posteľ je odkrytá, vankúše sú uložené

na dvoch kopách pri čele. Na nočnom stolíku neležia knihy. Možno si ich vzala na jogový pobyt.

Ibaže tam nie je.

Hrdlo mi zvierá panika. Dvere na šatníku, inokedy otvorené ako na protest proti zmesi šiat v ňom, sú zavreté. Parkety podou mnou vŕzgajú. Siahnem na kľučku a myknem ňou, akoby som sa vôbec nebála toho, čo možno číha vnútri.

Nič tam nie je. V prievane sa prázdne vešiaky hojdajú a melancholicky o seba klepocú. Zatvorím šatník, prejdem k vysokému bielizníku na druhej strane izby a postupne otváram zásuvky.

Prázdne. Všetky sú prázdne.

Na okraji umývadla v kúpeľni neleží zubná kefka s nanesenou zubnou pastou.

Na okraji vane nevisia vlhké uteráky. Izbové kvety – ktorým sa v tomto vlhkom prostredí darí – zmizli.

Vonku zatrubí klaksón. Náhlím sa do ďalšej miestnosti, ktorú Iris používa ako pracovňu. Prudko odtiahnem rolety a vykuknem na cestu. Moje auto tam stále je, aj otec v ňom. Pohybuje ústami, spieva si. Zaklopem na okno, no nezaregistruje to. Keď sa otočím, všimnem si rad čiernych vriec na odpad, úhľadne zviazaných motúzom a opretých o vzdialenú stenu. Sú označené názvom miestneho obchodu Armády spásy.

Panika sa mi presúva do hrude a šíri sa vo mne ako mor, nevládzem sa ani nadýchnuť. Skúsím si vizualizovať dych, ako mi odporúčal doktor Martin. Predstavte si jeho tvar, ktorý nadobúda v hedom papierovom vrecku, do ktorého dýchnete.

Odtiahnem od stola stoličku a klesnem na ňu. Ešte aj spony na papier sú úhľadne uložené v starej škatuľke od náušník. Ešteže si mám čím zamestnať ruky. Vyberiem dve a spojím ich. Siahnem po tretej, keď čosi cinkne. Takmer ma to zdvihne zo stoličky. Asi prichádzajúci mail alebo tweet. Mala by som ten laptop vypnúť. Je to zapnutý spotrebič, a tak sa zvyšuje riziko požiaru. Nadvihnem veko laptopu. Na obrazovke je rezervačný formulár trajektovej spoločnosti Irish Ferries. Na klávesnici ležia dve biele obálky, teplé na dotyk. Na oboch sa vyníma Irisin nápadný rukopis.

Na jednej z nich je napísané *Vera Armstrongová*. Meno jej matky.

Druhá je adresovaná mne.

~ 2 ~

VŽDY SI MUSÍTE BYŤ VEDOMÝ
RÝCHLOSTI SVOJHO VOZIDLA
A ODHADNÚŤ, KTORÁ JE PREŇ
VHODNÁ.

„Najvyššia povolená rýchlosť mimo mesta je osemde-
siat kilometrov za hodinu,“ odrecituje otec.

„Prepáč... ponáhlam sa.“ Pozriem sa do spätného zrkad-
la. Zdá sa mi, že počujem sirény, no nijaké policajné autá za
sebou nevidím.

Kútikom oka zazriem zhúžvaný Irisin list v kabelke.

*Najdrahšia Terry,
prvé, čo by si mala vedieť, je, že by si to nijako
neovplyvnila. Už som sa rozhodla.*

Čoraz väčšmi panikárim. Myšlienky mi víria hlavou, už
nerozoznám jednu od druhej.

„Vravel som ti, ako som viezol v taxíku Franka Sinatru?“
opýta sa ma otec.

„Nie.“ Väčšina mojich rozhovorov s otcom je poznačená
klamstvami.

„Bolo to v piatok večer a šiel som po Harcourt Street.
Veľmi zle sa jazdilo, pretože... tá vec... voda...“

„Pršalo?“

„Áno, pršalo a...“

Druhé, čo by si mala vedieť, je, že by si to nijako neovplyvnila. Už som sa rozhodla.

Naskočí červená, a tak dupnem na brzdu, až pneumatiky zapištia. O mesiac mám ísť s autom na technickú kontrolu. A predtým ho musím dať do servisu. Brendan vraví, že by som si mala kúpiť nové. Nejaké malé a šikovné, s ktorým sa ľahšie parkuje. Lenže svoje veľké volvo zbožňujem. Je pravda, že najlepšie roky má už dávno za sebou. A možno má svoje dni už spočítané. No cítim sa v ňom bezpečne. A doteraz ma nesklamalo.

„... Frankovi som povedal, že poznám slová všetkých jeho piesní a...“

... ale, prosím, vedz, že k tomuto rozhodnutiu som dospela po dlhom a dôkladnom premýšľaní. Neľutujem to, ani nikdy nebudem.

V dublinskom prístave som ešte nebola. Zaparkujem na mieste vyhradenom pre hendikepovaných, aj keď nemám preukaz.

„Oci, ostaneš tu? Musím... musím ísť niečo vybaviť.“

„Samozrejme, miláčik.“

„Sľub mi, že ostaneš sedieť v aute.“

„Ideš po mamu?“

„Prisahaj, že tu ostaneš, kým sa nevrátim.“

*... možno chcem od Teba privela, keď Ťa žiadam,
aby si moje rozhodnutie pochopila, no aj tak dúfam,
že ho pochopíš, lebo na Tvojom názore mi záleží a...*

Otec sa na mňa zvedavo pozrie, akoby zisťoval, kto vlastne som. Možno to aj naozaj zisťuje. Niekedy je ťažké určiť, čím si je istý, a kedy sa len tvári, že si to pamätá.

Skloním sa k nemu a položím mu ruku na plece. „Hneď som späť, dobre?“

Obdarí ma bezzubým úsmevom. Zasa si vybral protézu. Minule som ju našla v Anninej starej teniske v kufri auta.

*... o praktické záležitosti sa postará klinika
vo Švajčiarsku a prikladám Ti ich, aby si...*

Keby v aute vypukol požiar, otec by sa nedostal von. Zho-rel by v ňom zaživa. Alebo by sa udusil splodinami. No toto auto sa dosiaľ nevznietilo, tak prečo by sa malo práve dnes? Alebo inokedy. Váham. Brendan by to nazval otáľaním.

*... iba otázka času, kým sa to stane, a preto to musí
byť teraz, skôr než už nebudem schopná...*

Prebehnem cez parkovisko k terminálu. Snažím sa na nič nemyslieť. Sústredím sa na pleskot svojich podrážok na zemi, na svoj dych, horúci a nervózny, na zúrivý tlkot svojho srdca.

*Najdrahšia Terry,
prvé, čo by si mala vedieť...*

Iris zbadám okamžite. Je neprehliadnuteľná, aj keď je odo mňa nižšia. Pôsobí vyššia, ako je.

Nesmierne sa mi uľaví. Iris stojí v rade, trpezlivo čaká, kým dôjde aj na ňu. Nevyzerá ako žena, ktorá plánuje ukončiť svoj život na švajčiarskej klinike. Vyzerá ako vždy. Ocelovosivé vlasy ostrihané nakrátko, ani štipka mejkapu, ani šperky, ani iné čačky-mačky. Až keď sa rad pohne, človek si všimne barly. V jej veľkých silných rukách však vyzerajú nezvyčajne. Akoby ich vôbec nepotrebovala.

Chvíľu ju pozorujem. Zíde mi na um, že Iris sa mylí. Môžem to nejako ovplyvniť. Ale ako, na to som ešte neprišla. No prišla som sem. A stihla som ju. Musí to byť znameenie, však?

Úľava je taká silná a vytrvalá, že nenecháva v mojej hlave priestor na nič iné. Som jej plná až po okraj. Zadúšam sa ňou. Keď zavolám jej meno, môj hlas znie čudne.

„Iris!“ Nepočuje ma.

Podídem bližšie. „Iris?“

„IRIS!“ Hlavy sa ku mne otáčajú a ja cítim, ako mi horí tvár. Sústredím sa na Iris, ktorá sa konečne otočí a uprie na mňa veľké zelené oči.

„Terry? Doriti, čo tu robíš?!“

Irisin sklon nadávať bolo to jediné, čo na nej mama nemala rada.

V ústach mi vyschne a úľava ma opúšťa, telom sa mi preháňa... ani neviem, čo to je... asi adrenalín. Alebo strach. Zrazu sa strasiem od zimy. Zaleje ma lepkavý pot. Pristúpim k nej. Otvorím ústa. To, čo teraz poviem, bude dôležité. Možno to najdôležitejšie, čo som kedy povedala, ibaže mi nič neprichádza na um. Vôbec nič. Ani slovíčko.

Namiesto toho sa hrabem v kabelke, vytiahnem jej list a čo najviac ho vyrovnám, aby ho spoznala a dovtúpila sa. Natrčím jej ho.

Keď ho Iris zbadá, stuhne, takže keď sa rad pohne, ona stojí a človek za ňou – pohrúžený do mobilu – do nej narazí.

„Prepáčte,“ ospravedlní sa. Iris naňho nezagáni. Dokonca sa naňho ani nepozrie, akoby si nevšimla, že narušil jej intímnu zónu, čo takisto nemá rada. Iba barlou pošuchne po zemi svoju batožinu – jedinú malú cestovnú tašku – a posunie sa.

Nehybné stojím a držím pokrčený papier.

Ľudia na nás hľadajú.

Spustím ruku a podídem k nej.

„Čo to stváraš?“ zasyčím na ňu.

Nepozrie sa na mňa. „Vieš, čo robím. Napísala som ti to do listu.“ Sústredene hľadí na zátylok muža pred sebou. Golier saka má zasnežený lupinami.

Prekrížim si ruky zaťaté v päst' cez prsia, aby sa mi netriasli. Mala som si lepšie premyslieť, čo poviem. Neviem, na čo som v aute myslela. Asi na nič. Iba na to, že sem prídem.

A teraz som tu a neviem, čo mám povedať alebo urobiť. „Iris,“ vysúkam zo seba napokon. „Povedz niečo.“

„Všetko som ti vysvetlila v liste.“ Hľadí priamo pred seba, akoby hovorila s niekým iným, nie so mnou. Ľudia v rade zvedavo natáhajú krky a načúvajú.

„Prečítala som si ho. A nie som o nič múdrejšia.“

„Mrzí ma to, Terry.“ Skloní hlavu, teraz znie jej hlas tichšie. V jej brnení sa objavila trhlinka, ktorú azda zväčším.

Položím jej ruku na plece. „To je v poriadku, Iris. Nič sa nedeje. Jednoducho nasadneme do môjho auta. Parkujem vonku. Otec je v aute sám, takže musíme...“

„Tvoj otec? Prečo je tu?“

„V Sunnyside majú potkany. Teda... vpravli, že háved', takže podľa mňa sú... pozri, poviem ti to v aute, dobre?“

„Ako si vedela, že budem tu?“ začuduje sa Iris.

„Videla som v tvojom počítači rezervačný formulár.“

„Hekla si mi laptop?“

„Samozrejme, že nie! Nechala si ho zapnutý, čo, mimochodom, zvyšuje nebezpečenstvo požiaru. Nehovoriac o tom, že ho nemáš zaheslovaný, čo zasa predstavuje bezpečnostné riziko.“

„Vlámala si sa mi do domu?“

„Nie! Odomkla som si kľúčom, ktorý nechávaš v...“ stíším hlas, „... kôlni.“

Rad sa posunie. Iris znovu štuchne do tašky a postúpi aj ona. Už je takmer pri okienku.

„Iris!“ zvolám. „No tak!“

„Prepáč, Terry,“ zopakuje a pozrie na mňa. „Idem na túto loď.“ Vraví zrozumiteľne a jasne ako vždy, preto sa s ňou iba málokto háda. Videla som ju v akcii pri rôznych stretnutiach výboru v Alzheimerovej spoločnosti. Výbory sú ďalšia vec, ktorú bytostne neznáša. Radšej sa rozhoduje za pochodu a hneď koná. Zvyčajne to prináša ovocie.

Stojím, ruky mi nehybne visia po bokoch, plecia mi stúpili.

„Nedovolím ti to,“ vyhlásim.

„Ďalší,“ oznámi muž za okienkom.

Iris sa sklóni po tašku. Trasia sa jej ruka, akoby jej ňou prechádzal elektrický prúd. Nemienim jej pomôcť. Napokon, prečo by som to robila? Prišla som jej to vyhovoriť, nie pomáhať jej.

Ibaže ja sa ľuďom nestaviam do cesty.

Iris vraví, že som povahou pomocníčka, no v skutočnosti len nechávam udalosti plynúť. Pokúšam sa nepritáhať pozornosť.

Iris si zavesí tašku na rukoväť barly a kráča k okienku. Ešte aj s barlami si vykračuje.

Potkýnam sa za ňou.

„Mám rezervovaný lístok,“ oznámi, „na meno Iris Armstrongová. Smer Holyhead.“

Muž krátkymi tlstými prstami ťuká po klávesnici. „Jednosmerný?“ opýta sa.

Iris prikývne.